

А.К. Латанська
С.В. Саранчук
А.С. Васюра

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті обґрунтовано необхідність впровадження інтегрованих систем управління якістю на підприємствах. Визначені переваги від впровадження міжнародних стандартів якості для підприємств. Встановлені основні тенденції і суперечності розбудови інтегрованих систем управління якістю. Проаналізовані підходи до створення інтегрованих систем управління якістю.

Ключові слова: ІСУЯ, міжнародні стандарти, якість.

Abstract

The article substantiates the necessity to introduce integrated quality management. The advantages from the implementation of international quality standards for enterprises are identified. The basic tendencies and contradictions of the development of integrated quality management systems are established. Approaches to the creation of integrated quality management systems are analyzed.

Keywords: IQMS, international standards, quality.

Вступ

В умовах сучасної жорсткої конкуренції та глобалізації торгівлі постає низка питань від удосконалення процесів управління до зростання довіри з боку суспільства, від зменшення шкідливого впливу на довкілля до підвищення конкурентоспроможності продукції, а також скорочення фінансових витрат. Прагнення України інтегруватись в європейські та світові економічні структури вимагає засвоєння і дотримання правил, що диктує ринкова економіка, в якій виживає та організація, яка має найсучасніші технології, найвищу якість продукції, може гарантувати її безпечність і тримати орієнтир на потреби найвимогливішого споживача. Сьогодні все актуальнішим серед вітчизняних підприємств стає питання розбудови інтегрованих систем управління якістю. Все більше підприємств, розробивши і сертифікувавши систему управління якістю, визначають побудову інтегрованої системи управління наступним кроком в удосконаленні своєї ділової досконалості.

Аналіз проблеми

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить про те, що проблема побудови і впровадження інтегрованих систем управління якістю є актуальною і своєчасною. Проте багато аспектів даної проблеми потребують подальшого дослідження, оскільки процес впровадження систем управління якістю на підприємствах молокопереробної галузі України знаходиться у стані формування та розвитку. Останнім часом все частіше піднімаються питання, пов'язані із практичними аспектами впровадження систем управління якістю при виробництві окремих груп молочних товарів.

Метою дослідження є підвищення ефективності виробництва харчової галузі відповідно до міжнародних стандартів, завдяки запровадженню інтегрованої системи управління якістю продукції.

Об'єктом дослідження є процес створення інтегрованої системи управління технологічним процесом харчового виробництва.

Головною задачею роботи є розробка дієвої інтегрованої системи управління якістю продукції харчового підприємства відповідно до міжнародних стандартів.

Результати дослідження

Поняття «інтегровані системи управління» виникло наприкінці 90-х років ХХ ст. у зв'язку з розробкою систем, які відповідають вимогам декілької міжнародних стандартів на систему управління. Цей термін використовувався при розробці двох документованих систем управління (якості і навколишнього середовища). Пізніше до цих систем управління була приєднана система OHSAS 18001 – управління професійною безпекою і здоров'ям, що було пов'язано з оцінкою факторів, які впливають на навколишнє середовище, а також впливом устаткування і виробничого середовища. Отже, інтегрована система управління (ІСУЯ) являє собою систему управління, що об'єднує дві адаптовані системи управління (наприклад, систему управління якістю та систему екологічного управління) або більше адаптованих систем (рис.1)

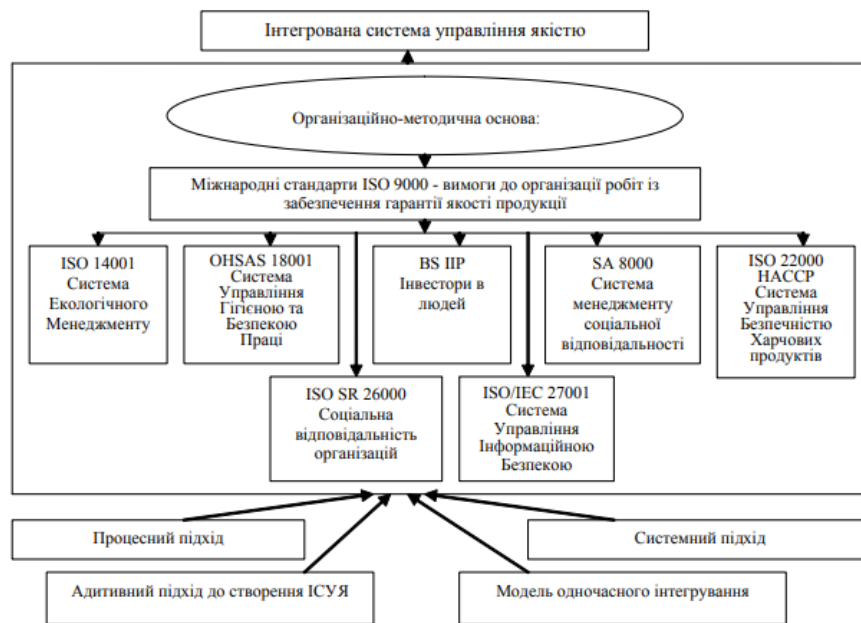

Рисунок 1- Схема ІСУ

Відбір модулів ІСУ залишається за підприємством: це можуть бути ІСУ на базі серії стандартів ISO 9001 + HACCP; ISO 22000 + СЕМ (ISO 14000); ISO 9001 + OHSAS 18000 та інші. Але міжнародний досвід свідчить, що для побудови системи якості на підприємстві найкращим рішенням є використання стандартів серії ISO 9000. Завдяки універсальній структурі ці стандарти знайшли використання у всіх без винятку галузях виробництва і сфері послуг. Незважаючи на те, що на сьогоднішній день існують різні концепції управління якістю, всі вони так чи інакше базуються на принципах закладених у стандартах ISO 9000.

Дослідження, проведені ISO та низкою національних органів стандартизації, свідчать про те, що десятки тисяч організацій в усьому світі зацікавлені в інтегруванні систем управління, анкетування, проведене ISO, показало, що понад 70 % опитаних організацій бажають мати інтегровану систему управління. Приблизно 80 % організацій, що впровадили систему екологічного управління, мають також систему управління якістю. У розвинених країнах світу впровадження інтегрованих систем управління набуло масового характеру. За даними фахівців Французької організації стандартизації (AFNOR), кількість таких систем у Франції на початок 2008 р. перевищила 1500. У Польщі на кінець 2003 р. майже 100 організацій впровадили інтегровані системи управління (ІСУ), які об'єднують три локальні системи управління.

Результатом розроблення ІСУ є відповідний комплекс нормативних документів, склад та структура яких подібні до документації на систему управління якістю.

Впровадження саме ІСУ сприятиме зменшенню загального обсягу документації, фінансових витрат, концентрації зусиль персоналу на впровадженні, скороченню часу, полегшенню аналізу з боку вищого керівництва та підвищенню впевненості замовника у виконанні його вимог.

Ефективному впровадженню ІСУ сприяє ґрунтовна підготовка внутрішніх аудиторів організації за напрямками застосування системи управління. Саме від аудиторів залежить визначення відповідності розробленої ІСУ встановленим вимогам. Для нормативного і методичного забезпечення проведення внутрішніх аудитів ІСУ доцільно використовувати стандарт ДСТУ 19011:2003.

Створення та забезпечення ефективного функціонування ІСУ дає організації цілу низку внутрішніх переваг, таких, як:

- 1) Удосконалення процесів управління за напрямками ІСУ.
- 2) Збільшення лояльності та мотивованості персоналу.
- 3) Підвищення компетентності персоналу, поліпшення умов праці та безпеки.
- 4) Мінімізація втрат від інцидентів, аварій, нещасних випадків.
- 5) Зменшення споживання матеріалів, електроенергії.
- 6) Наявність ефективного інструменту управління у вищого керівництва.

а також цілу низку зовнішніх переваг:

- 1) Підвищення конкурентоспроможності організації.
- 2) Відповідність вимогам національного законодавства, міжнародних і регіональних нормативних документів.
- 3) Покращення іміджу та зростання довіри з боку замовників, партнерів, держави, суспільства.
- 4) Зменшення шкідливих викидів та відходів.
- 5) Покращення можливостей участі та перемоги у національних, регіональних і міжнародних тендерах на постачання продукції, виконання робіт, надання послуг.

Висновки

Отже, впровадження та дієвість інтегрованої системи управління підприємством, як системи, функціями якої охоплюється управління різними видами діяльності підприємства і забезпечується поведінка всіх елементів в інтересах загальної для нього глобальної мети функціонування, допомагає досягти сталого успіху та якості виробленої продукції.

Розробка і впровадження системи управління якістю на підприємстві, яка базується на принципах планування, реалізації, вимірювання, аналізу та удосконалення процесів, дозволяє ефективно вирішувати завдання щодо підвищення конкурентоспроможності як продукції, так і самого підприємства.

Дієвість інтегрованої системи управління підприємства досягається, коли вона у своїй побудові і функціонуванні дотримується певних принципів управління. Підприємства, на яких запроваджена інтегрована система управління відзначаються високою культурою виробництва, орієнтацією на якісне та постійне виготовлення продукції, злагодженістю роботи

персоналу всіх служб, а також намаганням постійного покращення та прагнення до міжнародного рівня.

Так, для прикладу, забезпечення високої якості продукції завдяки впровадженню даної системи на молочних підприємствах, підвищує довіру споживачів до неї, допомагає завоювати нові та розширювати існуючі ринки збуту, вдало конкурувати на ринку, підтримувати репутацію виробника якісних та безпечних продуктів, знизити фінансові витрати, пов'язані з випуском неякісної та небезпечної продукції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Інтегровані системи управління якістю на молокопереробних підприємствах (СЕМ + НАССР) [Електронний ресурс]:[Веб-сайт] – Електронні дані. — Режим доступу: https://pidruchniki.com/75384/tovarovnavstvo/integrovanі_sistemi_upravlinnya_yakisty_molokopererobnih_pidpriyemstvah_nassr
2. Король С.Я. Нормативні документи із соціальної відповідальності бізнесу / С.Я. Король // Економіка України. – 2013. – С. 85–96.
3. Хімичева Г.І. Кваліметрична оцінка структурної стійкості і ефективності інтегрованої системи управління / Г.І. Хімичева, В.М. Соляник // Вісник СумДУ. Серія «Технічні науки». – 2013. – № 4. – С. 192–197.
4. Ткаченко Т.І. Методичні підходи покращення контролю якості виготовлення продукції на харчових підприємствах / Т.І. Ткаченко // Технологический аудит и резервы производства. – 2012. – № 3/2 (5). – С. 45–46

Латанська Анастасія Костянтинівна — студент групи 2АКІТ-176, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця, e-mail: anasstasija@gmail.com

Саранчук Сергій Васильович — студент групи 2АКІТ-176, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця, e-mail: serhiyzsd@gmail.com

Науковий керівник - **Васюра Анатолій Степанович** — професор кафедри автоматизації та інтелектуальних інформаційних технологій, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця. e-mail: vasanat@i.ua.

Latanska Anastasiia K. — student of group 2AKIT-17b, faculty of computer Systems and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Saranchuk Serhiy V. — student of group 2AKIT-17b, faculty of computer Systems and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Supervisor: **Vasyura Anatoly S.** — Professor, academician of Ukrainian Technological Academy, Professor of automation and intelligent information technologies department, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vasanat@i.ua.